

Arkivsak-dok. 26/02246-3
Saksbehandler Linn Mari Holmvall

Saksgang	Møtedato	Sak nr.
Hovedutvalg for velferd og folkehelse 2023 - 2027	19.03.2026	
Bystyret 2023 - 2027	16.04.2026	

Utvidet skjenketid under fotball-VM 2026

Innstillingssak.

Medsaksbehandlere:

Kommunedirektørens innstilling:

1. Bystyret gir kommunedirektøren fullmakt til å fatte vedtak om utvidet maksimaltid for skjenkesteder i Sarpsborg kommune i perioden 11. juni til 19. juli 2026 Fullmakten gis med grunnlag i § 5 i kommunal forskrift om åpningstider for serverings- og skjenkesteder. Dette forutsetter at maksimaltiden i alkohollovens § 4.4. for denne perioden blir utvidet, slik helse- og omsorgsdepartementet har foreslått
2. Skjenkesteder som ønsker en slik utvidelse må søke spesifikt og holde kommunen orientert om hvilke dager de holder åpent.

Vedlegg:

Høringsnotat - utvidet skjenketid under fotball VM 2026
Forskrift om åpningstider for serverings- og skjenkesteder i Sarpsborg
Sosialtjenestens uttalelse til utvidet skjenketid for VM i fotball 2026

Sammendrag:

Helse og omsorgsdepartementet ønsker å åpne for et midlertidig unntak fra alkohollovens maksimaltid for skjenking, i perioden 11. juni til 19 juli 2026, når fotball-VM for herrer pågår med Norge som et av deltakerlandene. Endringen gjelder skjenking av alkoholgruppe 1 og gruppe 2 og kun for skjenkesteder som viser direktesendte kamper i fotball-VM 2026 for sine gjester.

Kommunedirektøren anser at både nasjonal og lokal skjenkepolitikk er basert på gode avveininger mellom næring og opplevelser på den ene siden, og mulige skadevirkninger av alkohol og uteliv på den andre siden. Dette bør i utgangspunktet ikke tilsidesettes som følge av fotball-VM. Kommunedirektøren forventer imidlertid at de fleste byer vil tillate utvidet skjenking i samsvar med departementets forslag. Det vil da være urimelig overfor utesteder i Sarpsborg som satser på å vise fotball at de ikke får anledning til det samme. Derfor anbefaler kommunedirektøren at det åpnes for å skjenke øl til VM-kamper utover natten også i Sarpsborg.

Utredning:

Det norske herrelandslaget i fotball har kvalifisert seg til VM, som avholdes i USA, Canada og Mexico 11. juni – 19 juli 2026. Tidsforskjellen fører til at en del av disse kampene kommer til å vises på TV nattetid. Tidsinnskrenkninger for skjenking av alkoholholdig drikk reguleres av alkoholloven § 4-4. Makstiden i henhold til alkohollovens § 4.4 er kl. 06.00 – 03.00 for alkoholholdig drikk gruppe 1 og gruppe 2 (inntil 22 volumprosent alkohol). Skjenketiden fastsettes av kommunen innenfor lovens maksimaltid.

I Sarpsborg kommune er lokal maksimaltid fastsatt i forskrift om åpningstider for serverings- og skjenketider i Sarpsborg, vedtatt av bystyret 16.06.2016. Den fastsetter at dag før og natt til lørdag, søndag, hellig og høytidsdag kan det skjenkes kl. 08.00- 02.30. Øvrige dager kan det skjenkes kl. 08.00- 01.30. Det følger av § 4-4 sjette ledd at konsum av utskjenket alkoholholdig drikk må opphøre senest 30 minutter etter skjenketidens utløp.

Helse og omsorgsdepartementet har sendt et notat på høring som foreslår å midlertidig utvide maksimaltiden i alkoholloven slik at det også skal kunne skjenkes alkoholgruppe 1 og 2 i perioden 03.00-06.00. Forslaget til lovendring lyder:

- I lov 2. juni 1989 nr. 27 om omsetning av alkoholholdig drikk m.v. skal § 4-4 nytt niende ledd lyde:

Kommunestyret kan for perioden 11. juni til 19. juli 2026 fastsette skjenketider for alkoholholdig drikk i gruppe 1 og 2 som avviker fra fjerde ledd. Dette kan fastsettes generelt for kommunen eller for det enkelte skjenkested. Avvikende skjenketider kan bare fastsettes for skjenkesteder som viser direkte sendte kamper i fotball-VM for herrer 2026 for stedets gjester.

Begrunnelsen for den foreslåtte endringen av maksimaltiden er at fotball-VM for herrer er en ekstraordinær begivenhet av begrenset varighet hvor flere av kampene finner sted mellom kl. 03.00 og 06.00. Det er ventet stor oppmerksomhet om deltakelsen, og det er forventet at mange ønsker å se kampene på pub eller utested. Regjeringen skriver videre at fotball er Norges mest populære idrett, og fotball-VM for herrer er blant verdens mest sette Tv-begivenheter.

Kommunene står fritt til å bestemme om de vil tillate skjenking utover tidspunktene som følger av kommunens gjeldende regelverk, om det skal være utvidet skjenketid hele perioden fotball-VM for herrer varer, eller om utvidelsen kun skal gjelde bestemte dager. Det kan for eksempel være dager Norge spiller kamper.

I forskrift om åpningstider for serverings- og skjenketider i Sarpsborg kommune vedtatt av bystyret 16.06.2016 sier §5 at bystyret i spesielle tilfeller kan fatte vedtak om innskrenket eller utvidet serverings/ og skjenketid.

Det innebærer at det ikke vil være nødvendig å endre den kommunale forskriften for å utvide skjenketiden i Sarpsborg i en periode, men at et vedtak i bystyret er tilstrekkelig. Av kontrollhensyn bør det imidlertid legges opp til at det enkelte skjenkested som ønsker utvidet skjenking søker om dette, og at det registreres hvilke dager utvidelsen gjelder.

Høringsfristen for forslaget nasjonalt er satt til 13. mars. Kommunedirektøren mener det likevel vil være hensiktsmessig å behandle denne saken før den avgjøres på nasjonalt nivå, av hensyn til forutsigbarhet for aktørene.

Sosialtjenestens uttalelse:

Sosialtjenesten uttaler i hovedsak følgende:

Sosialtjenesten skal uttale seg om forslaget ut fra et sosialt og helsemessig perspektiv.

Forslag om midlertidig endring av alkohollovens bestemmelse om maksimal skjenketid ved fotballarrangement bryter med sentrale prinsipper for god forebygging og systematisk folkehelsearbeid. Sosialtjenesten vil spesielt peke på tre forhold:

- *En forutsigbar alkohollovgivning*
- *Hensyn til barn og unge*
- *Behov for konsekvent statlig politikk*

Norsk alkoholpolitikk har så langt vist seg virksom i et folkehelseperspektiv. Midlertidige og arrangementsspesifikke unntak bidrar til å fragmentere politikken, kan skape forventninger om dispensasjoner ved senere anledninger, og svekker tilliten til alkoholpolitiske rammer.

Stortinget har vedtatt en alkoholstrategi med 20% reduksjon av forbruket innen 2030, sammenlignet med konsumet i 2010. Samarbeid med idretten står sentralt i strategien. Å befeste alkoholkonsum som avgjørende viktig for opplevelsen av VM i fotball sender et uheldig signal fra sentrale myndigheter.

Forskning viser at utvidet skjenketid fører til økt alkoholbruk, mer vold og en høyere forekomst av ulykker og ordensforstyrrelser.

Å åpne for forlenget skjenking under store fotballarrangement vil derfor kunne svekke folkehelsen og øke belastningen på politi, helse- og beredskapstjenester.

Fotballarrangement har stor betydning også for barn og unge. Utvida skjenketid gir et uønsket signal om at store begivenheter skal ledsages av alkohol.

Nasjonale mål i barne- og ungdomspolitikken er tydelige: barn og unge skal beskyttes mot uønsket eksponering for rus, og idrett skal være et trygt og inkluderende fellesskap. Å knytte alkohol tettere til store idrettsarrangement står i kontrast til dette.

Konsekvente nasjonale rammer for alkoholpolitikken er avgjørende for forutsigbarhet, likebehandling og legitimitet. Midlertidig unntak for enkeltarrangement vil svekke helheten i alkoholpolitikken og utfordre kommunens mulighet til konsekvent forvaltning. Arbeidsbelastning på kommunens administrasjon vil øke.

Politiets uttalelse:

Politiet skriver: En utvidelse av skjenketider vil påvirke utelivet og øke aktiviteten på de aktuelle skjenkesteder og i sentrum på andre tider av døgnet enn det dagens bestemmelser gjør. Utvidelsen vil også påvirke politiets gjøremål, og sannsynligvis medføre noe økning i antall oppdrag. Det er ikke tatt høyde for økt patruljering i perioden pr. dato.

Politiet støtter ovennevnte utvidelse med følgende anbefalinger:

- Skjenkesteder må bli pålagt et riktig antall vektere
- Ro og orden på offentlig sted er politiets oppgave, men den enkelte arrangør må også påse at gjester overholder pliktene, jfr. forskrift om politivedtekt i Sarpsborg, §2.1.
- Sarpsborg kommune bør iverksette skjenkekontroll på aktuelle dager/tidspunkt

Gjennomføring av utvidet maksimaltid

Forslaget om utvidet maksimaltid for skjenkesteder under fotball-VM for herrer er drøftet med de andre kommunene i MAKS samarbeidet, Fredrikstad og Hvaler. I MAKS samarbeidet jobbes det for at kommunene i Nedre Glomma skal ha så like retningslinjer som mulig for å skape like vilkår for hele skjenkenæringen.

Alle tre kommunene fremmer sak om utvidet skjenketid.

Helse og omsorgsdepartementet har satt visse krav til skjenkesteder som ønsker å ha utvidet skjenketid under fotball-VM. Et av disse er at skjenkestedene skal vise direktesendte kamper for stedets gjester og at det kun åpnes for skjenking av alkoholgruppe 1 og 2.

Å vise direktesendte kamper krever lisens, noe som er ganske kostbart. Kommunedirektøren antar derfor at det vil være et begrenset antall skjenkesteder i Sarpsborg kommune som vil benytte seg av utvidet skjenketid.

Ordningen gjelder kun for etablerte skjenkesteder som allerede har ordinær skjenkebevilling. Midlertidige bevillinger faller ikke under ordningen og vil ikke få vedtak om utvidet skjenketid.

For skjenkesteder med uteserveringer er det viktig at disse følger § 2-1 i politivedtekter for Sarpsborg som sier at enhver som ferdes på eller i umiddelbar nærhet av offentlig sted plikter å overholde nattero etter kl. 23.00 og til kl. 06.00. Dette innebærer også et forbud mot støy og høyt musikkvolum.

MAKS- kommunene er administrativt enige om at de skjenkesteder som oppfyller kriteriene og ønsker utvidet skjenketid, må søke om dette i forkant. Det gis et administrativt vedtak på utvidet skjenketid til det enkelte skjenkested. Det gir kommunen en god oversikt og gjør det lettere å kontrollere. Kommunens kontrollselskap er informert om ordningen og vil gjennomføre skjenkekontroller i den utvidede skjenketiden. Søknadsfristen for skjenkesteder som ønsker utvidet åpningstid settes til 5. juni.

Kommunedirektørens vurdering

En midlertidig utvidelse av maksimal skjenketid kan ha både positive og negative sider.

Som sosialtjenesten peker på vil en utvidelse av maksimaltiden for skjenking kunne bety økt alkoholkonsum på puber og utesteder. Økt konsum kan føre til mer vold, en høyere forekomst av ulykker og ordensforstyrrelser. Det vil kunne bli et større press på politiet og mer uroligheter og vold nattetid. Det kan også føre til større pågang på helseinstitusjoner som legevakt og ambulansetjenesten. Politiet og helsetjenesten kan ha behov for økt bemanning.

På den positive siden gir VM-kamper på pub en møteplass som mange innbyggere setter pris på, og forhåpentligvis gode opplevelser. Det kan også være økonomisk gunstig for skjenkesteder som både da og ellers satser på å vise fotball på TV.

Kommunedirektøren anser at både nasjonal og lokal skjenkepolitikk er basert på gode avveininger mellom næring og opplevelser på den ene siden, og mulige skadevirkninger av alkohol og uteliv på den andre siden. Dette bør i utgangspunktet ikke tilsidesettes som følge av fotball-VM. Kommunedirektøren forventer imidlertid at de fleste byer vil tillate utvidet skjenking i samsvar med departementets forslag. Det vil da være urimelig overfor utesteder i Sarpsborg som satser på å vise fotball at de ikke får anledning til det samme. Derfor

anbefaler kommunedirektøren at det åpnes for å skjenke øl til VM-kamper utover natten også i Sarpsborg.

Kommunedirektørens anbefaling er at bystyret gir kommunedirektøren fullmakt til å fatte vedtak om utvidet maksimaltid for skjenkesteder i Sarpsborg kommune i perioden 11. juni – 19. juli 2026, dersom helse og omsorgsdepartementet vedtar i utvidet maksimaltiden i alkoholovens § 4.4. for denne perioden. Dette med grunnlag i § 5 i forskrift om åpningstider for serverings- og skjenkesteder i Sarpsborg kommune.

Bevillingsmyndigheten må bruke tid i forkant av fotball-VM på å informere og ha dialog med skjenkebransjen. Dette for å sikre at alle forstår ordningen og at den etterfølges. Skjenkestedene må sørge for nok og riktig bemanning på nattestid, samt at de etterlever regelverket til arbeidstilsynet.

Kommunedirektøren tar sikte på at det skal gjennomføres skjenkekontroller på steder som får innvilget utvidet skjenketid, slik politiet har anmodet om.

Konsekvenser økonomi, miljø og folkehelse:

Økonomi:

Utvidet maksimaltid får ingen vesentlige konsekvenser for Sarpsborg kommune utover noe administrativt arbeid. Det kan medføre merarbeid og ekstra kostnader for instanser i samfunnet som kommunen, helsetjenesten og politiet.

Miljø:

Ingen vesentlige konsekvenser.

Folkehelse:

Utvidet maksimaltid i alkoholoven kan få negative konsekvenser for folkehelsen da det tilbys alkohol i en lengre periode enn normalt. Dette kan igjen føre til flere rusrelaterte skader og voldshendelser. På den annen side kan visning av fotball-VM på pub gi innbyggere en møteplass de verdsetter, og gode opplevelser.

Det er også en viss risiko for at beboere i Sarpsborg utsettes for støy fra utesteder og fra gjester på vei hjem nattestid.